

Kermis Schagen

gezellig - toekomstbestendig - veilig

kermis kern Schagen 2015 - 2019

gemeente Schagen maart 2015

Kermis Schagen

gezellig - toekomstbestendig - veilig

Kermis kern Schagen 2015 - 2019
gemeente Schagen, afdeling Ruimte

maart 2015

Inhoud

Inhoudsopgave	4
Samenvatting	6
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 Doelstelling en centrale vraag	10
1.3 Werkwijze en afbakening	11
1.4 Leeswijzer	11
2 Analyse	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Markt en Nieuwstraat	14
2.2.1 De gastvrije markt	14
2.2.2 Nieuwstraat: detaillisten, diensten, wonen	15
2.3 Kermis in Schagen	15
2.3.1 Inwoners	17
2.3.2 Horeca ondernemers	17
2.3.3 Detailhandel	19
2.3.4 Kermisorganisatie	19
2.3.5 Bestuur en ambtelijke organisatie	19
2.4 Samenvatting	20
3 Actuele ontwikkelingen en kansen	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Toerisme, recreatie en terrassen	21
3.3 Herinrichting Nieuwstraat	22
3.4 Meer veilige buitenruimte	22
3.5 Alternatieve kermislocaties	23
3.6 Veiligheid attracties	25
3.7 Duur van de kermis in dagen	26
3.7.1 Naar minder kermisdagen?	27
3.8 Wie doet wat?	29
3.9 Samenvatting	30

4. Financiën	31
4.1 Inleiding	31
4.2 Investeren in vernieuwde kermis	31
4.3 Aanbesteding kermis 2016 – 2019	32
5. Conclusies & aanbevelingen	35
5.1 Inleiding	35
5.2 Wat vinden inwoners?	35
5.3 Functioneren van de kermis	36
5.4 Duur van de kermis	36
5.5 Ruimtelijke invulling	37
5.6 Toekomstbestendig kermisterrein	37
5.7 Alternatieve locaties	37
5.8 Verdeling taken en verantwoordelijkheid	37
5.9 Aanbevelingen	38
Literatuur	40
Bijlagen:	41
I Lijst van geïnterviewden	42
II Overzicht nevenactiviteiten	43
III Maximale aantallen personen horeca	44
IV Plattegrond Kermis 2014 Markt - Nieuwstraat	45
V Plattegrond Kermis 2015 Markt - Nieuwstraat	46
VI Situatie Kermis 2016 - 2020	47
VII Brief Stichting Evenementen Schagen	48

Samenvatting

Er zijn vragen gerezen over de kwaliteit, de toekomstbestendigheid en de veiligheid van de kermis in de kern Schagen. Dit is aanleiding voor een onderzoek waarvan dit rapport het resultaat is.

De kermis in Schagen vindt plaats in het centrum, op de Markt naast de kerk en in de Nieuwstraat. De parkeerplaats gelegen aan de Nieuwstraat wordt deels als kermisterrein benut.

Einde juni staat de Markt 16 dagen in het teken van de kermis, 10 dagen feest en 6 dagen op- en afbouw.

De bezoekers geven een gemiddeld rapportcijfer van 7,0. De waardering voor de nevenactiviteiten is hoog, evenals voor de horecavoorzieningen. Natuurlijk zijn er ook verbeterpunten zoals bijvoorbeeld prijsstelling van de attracties.

Horeca ondernemers onderschrijven het belang van evenementen in zijn algemeenheid en die van de kermis in het bijzonder. De terrascultuur is verantwoordelijk voor substantiële omzetten en werkgelegenheid.

De kermisorganisatie organiseert een activiteit die bedrijfseconomisch gesproken landelijk onder druk staat vanwege de concurrentie met attractieparken, festivals en andere activiteiten.

De gemeentelijke organisatie, bestuur en ambtenaren, streeft naar een meer kwalitatieve én meer veilige en toekomstbestendige kermis. Daarvoor is het nodig dat er voor de vele intern en extern betrokken partijen er één aanspreekpunt kermissen is.

De veiligheid van bezoekers vraagt om meer ruimte, om meer natuurlijke vluchtwegen bij incidenten. Uit oogpunt van ruimtelijke kwaliteit én verbeterde veiligheid wordt er voor gekozen om met ingang van 2015 de omvang van kermisattracties op de Markt te beperken en natuurlijke vluchtwegen (beter) vrij te maken.

De horeca terrascultuur op de Markt is van groot belang voor inwoners en bezoekers van Schagen en de regio. Het belang van evenementen als de kermis, zeker in het licht van de toeristische ontwikkelingen, wordt onderkend. De Nieuwstraat wordt opnieuw ingericht en maakt deze met ingang van 2016 ongeschikt als kermislocatie.

Bij de zoektocht naar alternatieve locaties in verbinding met de Markt blijft na het onderzoeken van Gedempte Gracht en Loet het scenario Markt - Julianalaan als meest haalbare optie over.

Geadviseerd wordt om met ingang van 2016 te kiezen voor één weekend in plaats van twee weekenden kermis. Dit sluit aan bij de wens van een krappe meerderheid van het burgerpanel en wordt daarnaast gelegitimeerd door een minder lange periode van diverse vormen van overlast, verminderde bereikbaarheid en een gemiddeld hogere horecaomzet en meer werkgelegenheid.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Per 1 januari 2013 zijn de gemeenten Harenkarspel, Schagen en Zijpe samen verder gegaan als gemeente Schagen. Door de fusie van de gemeente zijn de kermissen binnen de kernen nog niet op elkaar afgestemd. Dit betekent dat in de drie oude gemeenten de kermissen nog op dezelfde manier worden georganiseerd als voor 1 januari 2013.

In de kern Schagen is de organisatie al sinds lange tijd hetzelfde, waarbij er ook al jaren met dezelfde marktpartij wordt gewerkt. Regelmatig komen er vragen over de wijze van organiseren van de kermis. Er zijn vragen over de kwaliteit, de toekomstbestendigheid en de veiligheid gezeten. De vastgestelde Meerjarenvisie 2014 -2018 geeft de noodzaak aan van het opnieuw bezien van deze evenementen.

Er is behoefte aan eenduidig beleid, duidelijke kaders welke bijdragen aan een goede samenwerking tussen

1.1 Een gezellige kermis

alle betrokken partijen en bovenal een veilig verloop van de kermis.

1.2 Doelstelling en centrale vraag

De kermis moet aantrekkelijk zijn voor bezoekers, lokale horeca, detailhandel en kermisexploitanten. Een duidelijke verdeling is nodig van enerzijds de werkzaamheden die de betrokken teams van de gemeente Schagen uitvoeren, anderzijds de activiteiten die door private partijen worden uitgevoerd. De kermis in de kern Schagen is op dit moment geen evenement dat aantrekkelijk is voor de wijde omgeving.

Centrale vraag: Hoe kan de gemeente Schagen de kermis in de kern Schagen aantrekkelijker, meer toekomstbestendig en meer veilig maken?

Deelvragen die hier uit voortkomen zijn:

- Hoe ervaren inwoners de kermis in de kern Schagen?
- Hoe kijken betrokkenen aan tegen het functioneren van de kermis?
- Is de duur in tijd van de kermis van invloed op de kwaliteit?
- Is er sprake van een optimale ruimtelijke invulling van het kermisterrein?
- Is er sprake van een veilig kermisterrein?
- Is er sprake van een toekomstbestendig kermisterrein?
- Welke alternatieve terreinen zijn denkbaar?
- Welke partij is verantwoordelijk voor welke activiteit?

1.3 Werkwijze en afbakening

Binnen de gemeentelijke organisatie spreekt de projectleider met ambtenaren die direct of indirect met de kermis te maken hebben. Hen wordt gevraagd naar hun ervaringen en visie op de toekomst. Na deze eerste inventarisatie zijn gesprekken gevoerd op bestuurlijk niveau met de verantwoordelijke wethouder en de burgemeester.

Horecaondernemers aan de Markt zijn direct betrokken bij de kermis en verenigd in de Stichting Evenementen Schagen (SES). De projectleider overlegt met SES via haar voorzitter. Met een aantal ondernemers aan de Markt zijn individuele gesprekken gevoerd. Ook de Winkeliers Vereniging Schagen (WVS) is om haar visie op de kermis gevraagd. Het beveiligingsbedrijf tijdens de kermis ingehuurd door de horeca is geraadpleegd.

De inwoners van de gemeente kunnen door middel van e-participatie, een enquête, hun visie geven. Na deze uitgebreide analyse van de kermis in de kern Schagen worden bureaus die kermissen organiseren geconsulteerd. Zij kunnen reageren op de wensen en behoeften van betrokkenen en de bedrijfseconomische haalbaarheid. Vanuit de analyse worden de vragen uit de probleemstelling beantwoord. Dit project beperkt zich tot de kermis in de kern Schagen. In een vervolgtraject zijn de kermissen in de overige kernen van de gemeente Schagen onderwerp van studie.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de functies van Markt en Nieuwstraat, de locatie waar de kermis georganiseerd wordt. Vervolgens wordt er een beeld geschetst van de kermis op basis van de gesprekken die zijn gevoerd met betrokkenen.

Een aantal actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de kermis én hun mogelijke consequenties voor

duur en locatie worden beschreven in hoofdstuk 3.
De financiële aspecten komen aan bod in hoofdstuk 4.
In hoofdstuk 5 worden conclusies en aanbevelingen
geformuleerd.

2. Analyse

2.1 Inleiding

Op de Markt bij de kerk (afbeelding 2.1) en in de Nieuwstraat wordt de kermis van Schagen sinds lange tijd gevierd. Het is van belang de functies van deze twee belangrijke straten te beschrijven. De kermis in Schagen is van inwoners, horecaondernemers, detailhandel én van kermisexploitanten.

Binnen de gemeentelijke organisatie zijn gesprekken gevoerd over het functioneren van de kermis met betrokken ambtenaren, de wethouder en de burgemeester. Extern is gesproken met een vertegenwoordiger van Stichting Evenementen Schagen (SES), Winkeliers Vereniging Schagen (WVS) en Winkelcentrum Makado. Zes horeca ondernemers, verantwoordelijk voor elf bedrijven in het centrum zijn individueel gesproken. Het door de horeca ingehuurd beveiligingsbedrijf is geconsulteerd. Na deze inventariserende gesprekken is er een gesprek gevoerd met de directie van de

2.1 Rondom de kerk: kerk mis en kermis

huidige kermisorganisatie V.O.F. Kabalt De Voer. De inhoud van de gevoerde gesprekken wordt hier gereflecteerd.

2.2 Markt en Nieuwstraat

2.2.1 De gastvrije Markt

De Markt van Schagen is gastvrij en kent veel verschillende functies: de centrum-, horeca-, toerisme-, verkeersverbindingsfunctie én die van evenemententerrein.

De historische Markt (afbeelding 2.2) van Schagen vormt het centrum, het hart van de kern Schagen. Op de Markt is een terp waarop de kerk staat. Deze wordt gebruikt voor diensten en specifieke evenementen. Om de verhoging is een keermuur gebouwd en parallel daaraan een ring van ijzeren buizen voor bevestiging van vee tijdens vroegere veemarkten. Vandaag de dag zijn deze nog in gebruik bij het evenement Paasvee.

Nu de gemeente Schagen gefuseerd is met omliggende gemeenten is er een nóg groter besef van de centrumfunctie ontstaan. De Markt is het hart van de gemeente Schagen. Ook de bewoners van de directe omgeving in de regio zijn inwoners van Schagen geworden. De toeristische verblijfsgasten in de kustplaatsen zijn nu bezoekers van de gemeente Schagen. Naast verantwoordelijkheid voor de gemeente geeft dat ook kansen voor horeca en detailhandel. De Markt van Schagen kan zich nog sterker profileren als de huiskamer van de toeristische regio wanneer we denken aan de voorspelde, wereldwijde verdubbeling van toerisme over 15 jaar.

Al zijn er op de Markt geen winkels, de Markt is de essentiële verbindende verkeersschakel voor het winkelende publiek te voet, per fiets of per auto tussen Gedempte Gracht, Nieuwstraat, Rensgars, Loet, Handelsstraat en Noord. Op de Markt is een beperkt aantal parkeerplaatsen beschikbaar.

Op de Markt en in de directe omgeving bevindt zich een concentratie van hoogwaardige horeca. Er zijn cafés, eetcafés, grand cafés, luxe restaurants, hotels en feest- en vergaderzalen. Binnen deze zaken is er ruimte binnen voor duizenden mensen. Buiten is er ruimte voor omvangrijke terrassen met tot 140 zitplaatsen per terras. De terrassen zijn geopend van 10.00 uur 's-ochtends tot 02.00 uur 's-nachts en leveren substantiële omzetten en werkgelegenheid. In totaal kunnen er zich binnen in de bedrijven op de Markt wel 8.000 personen bevinden (Bijlage III).

Op de Markt vinden tal van evenementen plaats. Denk aan Paasvee, Koningsdag, kermis, Schager Tuinstad, Westfrieze cultuurhistorie, harddraverij, popweekend en in de winter is er een schaatsbaan. Er is een urilift die afhankelijk van de behoefte operationeel is. Tijdens een aantal evenementen is de Markt afgesloten voor fietsers en autoverkeer. De detailhandel ervaart dat als negatief voor haar omzet.

2.2.2 Nieuwstraat: detaillisten, diensten, wonen

De Nieuwstraat is een belangrijke winkelstraat (afbeelding 2.3) met aan de ene zijde detailhandel waaronder een bloemist, apotheek, kappers, bakkers, schoenzaak, Hema, textiel-, mode- en sportzaak. Er is dienstverlening van banken, hoor service, apotheek, makelaar en accountant. Aan de andere zijde van de straat bevinden zich winkelcentrum Makado met onder andere de grote Albert Heijn supermarkt.

De Nieuwstraat is een belangrijke toegangsweg voor de daar aanwezige parkeerplaats, het Winkelcentrum Makado, Albert Heijn, Markt en winkel- / horecacentrum Schagen als geheel. In de straat zijn er parkeerplaatsen parallel aan de rijbaan. De regiofunctie doet zich hier gelden, bereikbaarheid en parkeergelegenheid geven inwoners van de gemeente, inwoners uit de verre regio én toeristen de gelegenheid met hun auto tot dicht bij winkels en horeca te komen.

De woonfunctie van de Nieuwstraat mag niet vergeten worden. Boven en soms naast de winkels zijn er appartementen en woningen. Dit maakt de Nieuwstraat ook na sluitingstijd een veilige, levendige straat.

2.3 Kermis in Schagen

Over de oorsprong van de kermis bestaan verschillende versies. In de Romeinse tijd werden jaarlijks markten georganiseerd, Forum genaamd. In de Franse taal is dat "foire" en in de Engelse taal "fair" en in de Nederlandse taal de "jaarmarkt". Mensen

2.2 Historische Markt

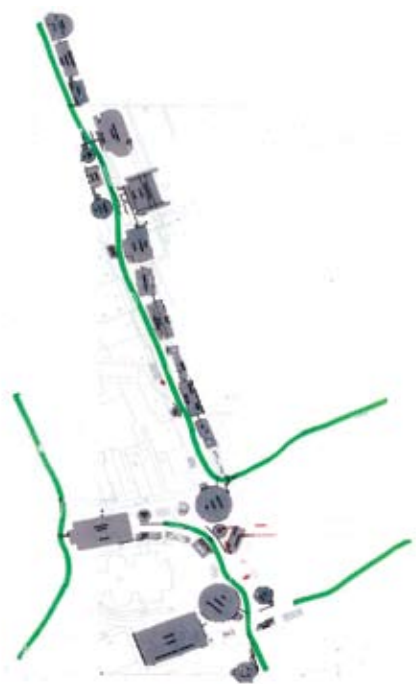
2.3 Winkelen in de Nieuwstraat

kwamen van ver om hun waar aan te bieden, onder hen standwerkers en straatartiesten. Inwoners van de stad en uit de gehele regio kwamen om inkopen te doen en om feest te vieren. In de Middeleeuwen ging de verjaardag van een beschermheilige of de wijding van een kerk gepaard met optredens van toneelspelers, zang- en muziekgroepen rond de kerk. Een processie was vast onderdeel. De kerkmis werd een kerkelijk en een wereldlijk feest. Van kerkmis naar kermis scheelt maar één letter.

In de kern Schagen is de kermis vandaag de dag naast de attractie voor kinderen, jeugd en volwassenen ook een sociaal evenement. Jonge volwassenen en volwassenen ontmoeten elkaar en feesten samen onder het genot van een hapje en drankje.

De kermis in Schagen vindt tot op heden plaats in het centrum, op de Markt naast de kerk en in de Nieuwstraat. De parkeerplaats gelegen aan de Nieuwstraat wordt deels als kermisterrein benut (afbeelding 2.4. bijlage IV). 10 dagen per jaar is het feest en wordt de kermis bezocht door inwoners van Schagen en de regio. Naast de feestvreugde is er hinder van geluid en beperkte bereikbaarheid. De beperkte bereikbaarheid duurt 16 dagen.

Vóór de attracties geplaatst kunnen worden verwijderd de gemeente het straatmeubilair en worden er verkeersafzettingen geplaatst. Na de kermis wordt het meubilair terug geplaatst, waar nodig wegdek en trottoir gerepareerd en worden de verkeersmaatregelen ingetrokken.

2.4 Plattegrond 2014 (zie bijlage IV)

Voor de kermis opbouw op de Markt hebben kermisexploitanten vanwege de beperkte ruimte relatief veel tijd nodig, van maandag tot vrijdag (5 dagen) wordt er gebouwd, de afbouw vindt plaats op maandag en dinsdag (2 dagen). Vrijdag namiddag wordt de kermis officieel geopend voor bezoekers en zondagavond een week later afgesloten.

Einde juni staat de Markt zestien dagen in het teken van de kermis. De kermis is in de eerste plaats bedoeld voor de inwoners van Schagen en de regio. Ondernemers in horeca en detailhandel hebben er direct en fysiek met te maken. De kermis staat letterlijk op de stoep, verdringt het terras, brengt geluid mee, beperkt de bereikbaarheid voor leveranciers en klanten. Omzetten stijgen of dalen afhankelijk van het soort bedrijf.

De gemeentelijke organisatie draagt de zorg voor een kwalitatieve en veilige kermis. Dat zijn ook de uitgangspunten voor de kermisorganisatie die er haar boterham aan moet kunnen verdienen.

2.3.1 Inwoners

De mening van inwoners van Schagen over de kermis is geraadpleegd door middel van een enquête in opdracht van de gemeente Schagen. Het onderzoek telde 750 respondenten en is representatief voor de gehele gemeente Schagen. Bijna negen op de tien inwoners bezochten in 2014 of eerder de kermis in het centrum van Schagen. Bezoekers komen vooral de eerste zaterdag. En men komt vooral voor de gezelligheid, als uitje voor de kinderen of voor activiteiten als autopedrace.

De bezoekers geven een gemiddeld rapportcijfer van 7,0. De waardering voor de nevenactiviteiten is hoog, evenals voor de horecavoorzieningen. Er blijken wel enkele aandachtspunten: negen op de tien bezoekers vinden de entreprijzen te hoog. Over de variatie in attracties is tien procent ontevreden. Bijna de helft is tevreden over de duur van de kermis, van 3% mag het nog langer duren en 54% vindt het te lang. De laatste groep heeft de voorkeur voor gemiddeld 5,7 dagen. De zitmogelijkheden en terrasjes worden door de helft als positief ervaren. Sommige vinden het aantal zitplaatsen te beperkt of dat deze te dicht op de attracties staan. De toiletvoorzieningen kunnen beter. De meeste overlast wordt ervaren met het bereiken van het centrum (71%), vuil (55%) en groepen jongeren (45%). Een kwart voelt zich wel eens onveilig. Deze gevoelens ontstaan vooral door schreeuwende jongeren, bezoekers onder invloed van alcohol of drugs, de drukte en te weinig toezicht (De kermis in de kern van Schagen, I&O Research, februari 2015).

2.3.2 Horeca ondernemers

Horeca ondernemers aan de Markt zijn er het roerend over eens: de kermis hoort op de Markt! Toch zijn er verschillen te benoemen. De eigenaar van het café is vooral gebaat bij drankomzet, de restauranthouder wil in zijn restaurant een sfeer creëren waarin het goed tafelen is: eten en drinken. De kermis bevordert de omzet van het café maar zet die van het restaurant onder druk.

De terrascultuur heeft van de Markt een gezellige

verblijfplaats gemaakt voor inwoners en bezoekers. Vanaf 10.00u 's-ochtends tot 02.00 uur 's-nachts wordt er gegeten en gedronken. Een enkel terras met 140 zitplaatsen kan gedurende 16 uur op een zomerse dag substantiële omzetten genereren door het aanbieden van koffie, thee, (alcoholische) dranken, ontbijt, brunch, lunch, koffie met gebak, snacks en diner. De terrasomzet staan voor extra werkgelegenheid in keuken en bediening.

Bedrijfseconomisch gesproken is er voor restaurants sprake van substantiële omzetzendering voor het restaurant als gevolg van geluidsoverlast binnen en het deels of geheel ontbreken van het terras. Dit betreft de tien kermisdagen plus op- en afbouwdagen, in totaal 16 dagen in het zomerse juni. De vergaderen/of feestzalen zijn gedurende 10 dagen niet verhuurbaar voor vergaderingen, feesten of partijen. Gederfde omzet betekent minder werkgelegenheid in de gemeente.

Opvallend is dat de ondernemers niet klagen over de kermis en zich gematigd opstellen over voorstellen tot verbetering. "De kermis is er altijd al geweest en toen ik mijn bedrijf begon wist ik van de kermis en wat dat betekent voor de bedrijfsvoering". De kermis is een gegeven.

Bij de directe vraag hoe men aankijkt tegen een verkorting in dagen van de kermis wordt door één cafébaas en één restauranthouder negatief gereageerd. De overige reageren opvallend neutraal in de wetenschap dat hun omzetten substantieel zullen stijgen. Wellicht wordt die neutraliteit deels ingegeven omdat men niet wil dat het beeld ontstaat dat de restaurants de aanleiding zijn om mogelijk de kermisduur te verkorten.

Bij horecaondernemers hoort men wisselende geluiden over de kermisorganisatie. Het moeten opbreken van de terrassen voor het plaatsen van attracties is telkens aanleiding voor discussie. De terrassen moeten verplicht wijken voor de opbouw. Om de schade te beperken worden terrassen gedoogd tot het vanwege de opbouw niet langer kan. Als terrassen dan bezet zijn met gasten geeft dat problemen.

Verschillende ondernemers hebben hun weg gevonden in hun relatie met de kermisorganisatie. Een enkeling is dat niet gelukt. Er is geld gevraagd/geboden voor het vrij maken van het terras, er is sprake van handgemeen en van pesterijen waarbij vooral terrasgasten de dupe waren.

Horecaondernemers en kermisorganisatie organiseren tal van publieksactiviteiten die het bezoek aan de kermis én aan het horecabedrijf stimuleren (Bijlage II). De horeca activiteiten zijn van groot belang want

geven aanleiding tot sociale ontmoetingen, brengen mensen samen en laten hen samenwerken.

2.3.3 Detailhandel

De detailhandel zweert bij een goede bereikbaarheid. De kermis beïnvloedt de bereikbaarheid negatief over een lange periode: de 10 dagen van het feest, de 4 dagen van de opbouw en de 2 dagen van afbouw in totaal 16 dagen.

Er wordt gepleit voor een kortere en slimmere opbouw waarbij op de eerste dag van de opbouw de bereikbaarheid van Gedempte Gracht gewaarborgd blijft.

2.3.4 Kermisorganisatie

Kermissen staan landelijk onder druk. Er is sprake van een toenemende concurrentie van attractieparken en festivals. Een commercieel haalbare exploitatie wordt steeds moeilijker. De organisatie weet sinds twintig jaar ongeveer 35 attracties te interesseren en te plaatsen. De gemeente heeft de kermis aan het bedrijf 'verkocht'. Onduidelijk is of de pachtsom hoog, laag of precies goed is. De kermisondernemers stellen dat de pachtinkomsten voor de kermis sterk onder druk staan. Door middel van een kostenoverzicht met gespecificeerde kosten en niet gespecificeerde opbrengsten toont men aan dat er op Kermis Schagen verlies wordt geleden.

De kermisorganisatie verpacht deelname aan afzonderlijke kermisattracties van derden. Het bedrijf heeft ongeveer tien eigen attracties in eigen beheer. De opbrengst voor de kermisorganisatie is hier geen pacht maar omzet. Het gevolg hiervan is onvoldoende, vrije concurrentie en het ruimtelijk volproppen van de meest gewenste locatie: de Markt.

2.3.5 Bestuur en ambtelijke organisatie

Burgemeester en wethouder streven naar een kwalitatief betere kermis die veilig en toekomstbestendig is.

Ambtenaren betrokken bij de organisatie van de kermis vragen aandacht voor veiligheid en voor de ruimtelijke vraagstukken. De lange duur van de kermis (10 dagen plus 6 dagen op- en afbouw) afgezet tegen de lage bezoekersaantallen in de midweek en afgezet tegen nadelen als horeca omzetsderving, beslag op de buitenruimte, mindere bereikbaarheid, geluidsoverlast en baldadigheid roept vraagtekens op. De samenwerking met de kermisorganisatie kent over de laatste jaren teveel incidenten. Er zijn te vaak problemen die te veel tijd kosten en niet nodig zijn wanneer de

algemene regel “ afspraak is afspraak’ nagekomen wordt.

2.4 Samenvatting

De Markt van Schagen is gastvrij en kent veel verschillende functies: de centrum-, horeca -, toerisme-, verkeersverbindingsfunctie en het functioneren als evenemententerrein. De Nieuwstraat heeft een woonfunctie maar is vooral ook een belangrijke toevoerweg én winkelstraat met detailhandel en dienstverlening.

De kermis in Schagen vindt plaats in het centrum, op de Markt naast de kerk en in de Nieuwstraat. De parkeerplaats gelegen aan de Nieuwstraat wordt deels als kermisterrein benut. Einde juni staat de Markt 16 dagen in het teken van de kermis, 10 dagen feest en 6 dagen op- en afbouw.

De bezoekers geven een gemiddeld rapportcijfer van 7,0. De waardering voor de nevenactiviteiten is hoog, evenals voor de horecavoorzieningen. Natuurlijk zijn er ook verbeterpunten zoals bijvoorbeeld prijsstelling.

Horeca ondernemers onderschrijven het belang van evenementen in zijn algemeenheid en die van de kermis in het bijzonder. De terrascultuur is verantwoordelijk voor substantiële omzetten en werkgelegenheid. Tijdens de kermis is er verlies van omzet voor hotel, restaurant, zaal en terras terwijl de café-omzet hoger uitvalt. Horecaondernemers zijn verantwoordelijk voor tal van nevenactiviteiten die het bezoek aan de kermis bevorderen.

De kermisorganisatie organiseert een activiteit die bedrijfseconomisch gesproken landelijk onder druk staat vanwege de concurrentie met attractieparken, festivals en andere activiteiten. De ‘verkoop’ van de kermis voor een vastgestelde pachtsom maakt inkomsten en uitgaven niet transparant.

De gemeentelijke organisatie, bestuur en ambtenaren, streeft naar een meer kwalitatieve én meer veilige kermis.

3. Ontwikkelingen

3.1 Inleiding

Een aantal belangrijke ontwikkelingen hebben invloed op de kwaliteit van de kermis in Schagen. De verwachting is dat het toerisme de komende 15 jaar wereldwijd zal verdubbelen. Dat zal ook in de toeristische gemeente Schagen gemerkt worden. Ruimtelijk gesproken zijn er ver gevorderde plannen voor de herinrichting van de Nieuwstraat met consequenties voor de kermis. Waar veel mensen bij elkaar komen vraagt veiligheid om aandacht. Absolute veiligheid is niet te realiseren maar is wel een streven. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op het toeristische-recreatieve belang, het kermislocatievraagstuk en de veiligheid.

3.2 Toerisme, recreatie en terrassen

Schagen is een toeristische gemeente met op jaarbasis substantiële aantallen toeristische overnachtingen en dagbezoek. De lange Noordzeestranden en de historische 17e eeuwse stadjes zijn de grote trekpleisters. De kern Schagen heeft sinds jaar en dag een centrumfunctie op het gebied van detailhandel, dienstverlening en horeca. Als gevolg van de wereldwijde groei van toerisme, een verdubbeling binnen 15 jaar (Bron: Toekomstperspectief Destinatie Holland 2025, NBTC Holland Marketing, 2013) mag ook de gemeente meer toeristische bestedingen tegemoet zien.

De Markt met centraal de kerk en daar rondom heen de horeca in vaak monumentale panden met omvangrijke terrassen vormen een aantrekkelijk doel voor toerist en recreant. De terrascultuur (afbeelding 3.1) bestaat al lange tijd in Zuid-Nederland en heeft zich de laatste 25 jaar ook in Noord-Nederland gevestigd. Horeca-terrassen voorzien in een behoefte van inwoner en bezoeker, van toerist en recreant en zijn verantwoordelijk voor substantiële omzetten en werkgelegenheid. Evenementen vormen een extra aanleiding om de kern Schagen te bezoeken, de

3.1 Terrascultuur

Schagens kermis is er daar één van. De bedrijfseconomische terrasfunctie van de Markt is in de loop de jaren steeds groter en belangrijker geworden. Daarmee is de concurrentie om de ruimte tussen kermisorganisatie en terrasexploitant groter geworden welke een goede en plezierige samenwerking in de weg staat.

3.3 Herinrichting Nieuwstraat

De Nieuwstraat wordt opnieuw ingericht, de planvormende fase is bijna afgerond. In het najaar van 2015 wordt gestart met de werkzaamheden. Ter verfraaiing van de straat wordt er over de gehele lengte een rij bomen aangeplant. In combinatie met de geplande lichtmasten en fietsenstallingen betekent dit dat er onvoldoende ruimte zal zijn voor kermisattracties.

Nieuwbouw op de parkeerplaats wordt gerealiseerd in 2016, deze wordt deels bebouwd met als functies detailhandel en wonen. Het parkeerterrein is in 2016/2017 vanwege de nieuwbouw niet beschikbaar als kermisterrein en vanaf 2018 deels beschikbaar. Het bestemmingsplan sluit verdere bebouwing van het parkeerterrein niet uit. In de praktijk wordt bouw nagestreefd. Op termijn kan op het parkeerterrein geen attractie meer staan.

Winkelcentrum Makado renoveert de gevel aan de Nieuwstraat. Deze wordt ingrijpend veranderd en de bouwwerkzaamheden gaan door tot in de zomer. Ook Hema renoveert de gevel, de publieke ruimte ter plekke zal hierdoor afnemen.

Al deze ontwikkelingen maken de Nieuwstraat met ingang van 2016 ongeschikt als kermisterrein.

3.2 Kermis 2015 : aantrekkelijker en veiliger

3.4 Meer veilige buitenruimte

Er is aanleiding de veiligheidssituatie bij de kermis onder de loep te nemen. De ruimte op de Markt is te beperkt. Op de Markt én op de Nieuwstraat wordt er

bij het opstellen van de attracties rekening gehouden met de wettelijk vastgestelde vrije doorgang voor hulpdiensten. Direct na de opbouw wordt dit getest door het laten rijden van een brandweerauto. Hoewel de test tot nog toe steeds slaagde is er de vraag hoe deze zal uitvallen wanneer de kermis druk bezocht is. Hoe snel zullen luifels van kramen, afvalbakken en bezoekers ruimte kunnen maken voor de hulpdiensten?

Tijdens het evenement zijn er momenten dat er binnen in de cafés en restaurants op de Markt wel 8.000 bezoekers zijn en nog vele meer op het marktplein. De grote kermisattracties bij Posthoorn, café 't Noord, FEBO en Smidse belemmeren 'een natuurlijke vluchtweg'. Bij incidenten binnen of buiten kan massaal vluchtgedrag van bezoekers letsel of erger tot gevolg hebben.

Het is daarom van groot belang om met ingang van 2015 de omvang van kermisattracties op de Markt te beperken en natuurlijke vluchtwegen vrij te maken (afbeelding 3.2, bijlage V). Hier wordt toezicht op gehouden en op gehandhaafd.

3.5 Alternatieve kermislocaties

De kermislocatie Markt - Nieuwstraat is met ingang van 2016 niet meer beschikbaar hebben we gelezen in paragraaf 3.3. Alternatieve locaties zijn bestudeerd. Uitgangspunt is dat ook in de toekomst na de eeuwenlange traditie rondom de kerk (kerkmis, kermis) op de Markt kermis zal zijn. De horeca is hier nadrukkelijk aanwezig en de link kermis-horeca moet ook in de toekomst in stand blijven. Voor een succesvolle kermis is het van belang dat het kermisterrein uit één, aaneengesloten terrein bestaat. Gemeten vanaf het midden van de kerk tot aan het einde van de Nieuwstraat is de loopafstand 360 meter. Braakliggende terreinen met bestemming bouwen zoals het terrein van Wooncompagnie aan de

3.3 Alternatief Markt - Gedempte Gracht

3.4 Alternatief Markt - Loet

Hofstraat en het terrein naast het gemeentehuis zijn niet als mogelijke locatie bestudeerd omdat deze niet toekomstbestendig zijn.

Huidige locatie: Markt – Nieuwstraat

Vanwege herinrichting is de Nieuwstraat na 2016 niet meer beschikbaar.

Alternatieve locatie 1. Markt – Gedempte Gracht

De Gedempte Gracht (afbeelding 3.3) is te smal voor grote, hoge attracties. Ook voor middelgrote attracties is er weinig ruimte. De leibomen zijn hier debet aan. De verbindingsteeg Gedempte Gracht-parkeerplaats is onvoldoende ruim voor grote bezoekersstromen.

Conclusie: alternatief 1 voldoet niet.

Alternatieve locatie 2. Markt – Loet – Menisweg

Op Loet (afbeelding 3.4) is te weinig ruimte voor grote attracties, deze kan wel gevonden worden op parkeerplaats Menisweg. Qua loopafstand wellicht nog haalbaar, voor een goede invulling, 50 meter meer dan Nieuwstraat is een extra inspanning nodig.

Grootst probleem lijkt echter de psychologische afstand: de andere kant van de N245 te bereiken via een tunnel. Conclusie: alternatief 2 voldoet niet.

Alternatieve locatie 3. Markt – Julianalaan

De Markt vormt ook hier de verbindende schakel met de historie van de kermis én met de horeca. Op Torenstraat, Torenplein en Julianalaan zijn relatief kleine vermaak zaken voorzien, op het parkeerterrein aan de Julianalaan de grote, hoge, snel draaiende en spraakmakende attracties.

Enmalige en jaarlijks terugkerende maatregelen in de buitenruimte zijn noodzakelijk. De inrichting van de parkeerplaats moet aangepast worden, denk aan lichtmasten, bomen en vuilwaterafvoer. Jaarlijks zijn er verkeersmaatregelen nodig en de kiss and ride functie staat tijdens de kermis onder druk.

Het is van groot belang om op korte termijn voor kermis 2016 Scenario 3, Markt - Julianalaan als nieuw kermisterrein aan te wijzen (afbeelding 3.5; 3.6 en 3.7). Omwonenden, ondernemers en instituten moeten in de plannen gekend worden en betrokken worden bij de uitwerking.

3.5 Alternatief Markt - Julianalaan vanaf 2016

3.6 Veiligheid attracties

Eerder is beschreven dat de veiligheid van de bezoekers van de kermis in de buitenruimte aandacht vraagt. Deze wordt verbeterd door met ingang van 2015 kleinere attracties op de markt te plaatsen waardoor er ruimte is voor natuurlijke vluchtwegen bij incidenten.

De gemeentelijke afdeling Toezicht en Handhaving houdt toezicht op constructie en brandveiligheid. Toezicht en handhaving wordt gepleegd op de verleende vergunningen. In de vergunning is onder andere opgenomen de voorwaarde van gecertificeerde attracties en het veilig funderen van attracties.

Gecertificeerde attracties

Kermisattracties dienen gecertificeerd te zijn door een AKI aangewezen keuringsinstelling. Certificaat van goedkeuring (CvG) wordt afgegeven door een keuringsinstelling (AKI), waaruit blijkt dat het attractietoestel is goedgekeurd en voldoet aan de eisen van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. Merk van goedkeuring (MvG) is een merkteken afgegeven of aangebracht door een AKI, waaruit blijkt dat het attractietoestel is goedgekeurd en voldoet aan de eisen van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. De keuring wordt gecontroleerd door Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit NVWA.

Zonder certificaat en merkteken wordt een attractie niet opgesteld. Het is daarom van belang dat de gemeente Schagen uiterlijk 2 weken voor aanvang van opbouw van de kermis beschikt over de certificaten. De organiserende partij is daarvoor verantwoordelijk. Hier wordt toezicht op gehouden en op gehandhaafd.

Veilig geplaatste en gefundeerde attracties

De attracties worden geplaatst op een in overleg vooraf op tekening schaal 1:200 vastgestelde plaats. Hierbij is rekening gehouden met de wettelijk

3.6 Alternatief Julianalaan

3.7 samen met Parkeerplaats Julianalaan

verplichte vrije doorrij ruimte voor hulpdiensten. Brandweersaansluitingen worden vrij gehouden. Hier wordt toezicht op gehouden en op gehandhaafd. Het funderen van de soms hoge attracties vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de betreffende exploitant. De te gebruiken stempels dienen van een zodanige oppervlakte en dikte te zijn dat deze in verhouding staat tot de verdelen druk. Daarbij moet rekening gehouden worden met ondergrondse zwakkere plekken als gevolg van daar aanwezige infrastructuur als riolering, kabels en leidingen. Beschadigingen aan wegdek en trottoir of zelfs instabiliteit en omvallen van attracties moet worden voorkomen. Hier wordt toezicht op gehouden en op gehandhaafd.

Attractie versus terrassen

Met ingang van 2015 krijgt de terrasfunctie meer ruimte. Het Burgerpanel laat zien dat Gezelligheid de belangrijkste reden is de kermis te bezoeken. De terrassen spelen daarin een belangrijke rol. Tussen terras en attractie wordt een loopruimte van 2,0 meter vrijgehouden vanaf de terrasgrens ('punaises') tot aan de attractie of uitstekende elementen (luifel) van de attractie. Op de tekening schaal 1:200 zijn de terrasgrenzen ingetekend en worden van de attracties ook eventuele luifels aangegeven. Ook de veiligheid van bezoekers is hiermee gediend.

3.7 Duur van de kermis in dagen

De kermis in de kern Schagen vindt plaats in de tweede helft van de maand juni. Het feest duurt 10 dagen, begint op vrijdagmiddag en eindigt op de tweede zondagavond. Voor de opbouw zijn 4,5 dagen nodig, te beginnen op maandag. Voor de afbouw zijn er 1 a 2 dagen nodig inclusief herstelwerkzaamheden eindigend op dinsdag.

Volgens de geïnterviewden wordt de kermis het drukst bezocht gedurende het tweede weekend, het zogenaamde 'Schagen weekend'. De uitkomsten van het Burgerpanel bevestigen dit opvallend genoeg niet:

	ma	di	wo	do	vr	za	zo	ma	di	wo	do	vr	za	zo	ma	di	
2014	op	op	op	op	op	k	k	k	k	k	k	k	k	k	af	af	16
2015			op	op	op	k	k	k	k	k	k	k	k	k	af		13

Tabel 3.8 Opbouw, duur en afbouw kermis in dagen

de eerste zaterdag trekt de meeste bezoekers. De midweek kent rustige dagen, de kermisorganisatie probeert dit op te vangen met lagere tarieven.

De meeste betrokkenen stellen vraagtekens bij de lange duur van de kermis en de vele dagen die nodig zijn voor op- en afbouw. De kermis is 16 dagen fysiek aanwezig in het centrum, en beperkt de bereikbaarheid van detailhandel en het uitbaten van terrassen. Daarnaast is er lange tijd sprake van geluidsoverlast en lijkt deze niet in verhouding te staan tot de bezoekersaantallen in de midweek.

Tot en met 2014 legde de kermis 16 dagen beslag op de buitenruimte. Voor kermis 2015 is er gekozen minder grote attracties op de markt te plaatsen. Dit verbetert de ruimtelijke beleving voor bezoekers en draagt zorg voor een hogere veiligheid. Er zijn meer en betere 'natuurlijke vluchtwegen' voor bezoekers gecreëerd in het geval van incidenten. Bijkomend positief effect is dat de logistieke operatie van opbouw (o) en afbouw (a) op de smalle markt minder ingewikkeld is en met twee dagen ingekort wordt. Het kermisfeest (k) duurt in 2015 net als in 2014 10 dagen, de opbouwtijd wordt terug gebracht van 4,5 naar 2,5 dagen, de afbouw van 2 naar 1 dag. De periode van ruimtebeslag wordt in 2015 teruggebracht van 16 naar 13 dagen (Tabel 3.8).

3.7.1 Naar minder kermisdagen?

De overweging is om met ingang van 2016 het aantal kermisdagen terug te brengen. Aanleiding hiervoor is het bij betrokkenen breed gedragen gevoel dat twee weekenden, 10 dagen kermis, wel erg lang is. Aan een kortere duur zijn voordelen verbonden: minder langdurig ruimtebeslag, minder langdurig geluidsoverlast en betere bereikbaarheid van de detailhandel. De omzet van de gezamenlijke horeca aan de markt zal toenemen. Nadelig is dat cafés wellicht hun omzet zien afnemen terwijl de omzet van restaurants, terrassen, feest- en vergaderzalen en hotelkamers zeker zal toenemen.

Kermisexploitanten geven wisselende geluiden af over de bedrijfseconomische gevolgen van een kortere kermis. De ene partij pleit voor het behoud van 9,5 kermisdagen met daarin twee weekenden, de ander ziet mogelijkheden bij 5,5 kermisdagen.

De enquête onder inwoners wijst uit dat 52% van de bezoekers tien dage kermis te lang vindt, 45% vindt het goed zo en van 35% mag het langer duren. Dit laatste willen vooral inwoners van 18-24 jaar.

	wo	do	vr	za	zo	ma	di	wo	do	vr	za	zo	ma	di	wo		
Scen																k	r
2016-1	o	o	o	k	k	k	k	k	k	k	k	k	a			9,5	13
2016-2						o	o	k	k	k	k	k	a			5,5	8
2016-3								o	o	k	k	k	k	k	a	5,5	8
2016-4									o	o	k	k	k	k	a	4,5	7

Tabel 3.9 Scenario's naar opbouw (o), kermisdagen (k), afbouw (a) en ruimtebeslag (r)

5,7 dagen (gemiddeld) zou de kermis moeten duren volgens de bezoekers die de huidige duur te lang vinden.

Een aantal scenario's is denkbaar (Tabel 3.9).

Scenario 2016-1 is identiek aan de uitvoering in het jaar 2015. In scenario 2016-2 begint de kermis op dinsdag en eindigt op zondag. Bij scenario 2016-3 begint de kermis op donderdagavond, de traditionele autopedrace op die avond blijft zo gekoppeld aan de kermis.

Tabel 3.10 geeft een overzicht van de scenario's met de daarbij behorende ruimtelijke belasting in dagen.

Omvat de kermis maximaal 1 weekend dan geldt een ruimtebeslag gedurende maximaal 8 dagen. Interessant is scenario 2016-2: opbouw op maandag en dinsdagochtend, kermis aanvang op dinsdagmiddag en op woensdag, donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag. Maandag is er de afbouw.

De dagen van op- en afbouw en kermis worden na de aanbesteding met de kermisorganisatie uitgewerkt. Zo krijgt de kermisorganisatie binnen de bandbreedte van 1 of 2 weekenden de ruimte de meest interessante dagen te kiezen.

Op korte termijn dient een besluit genomen te worden over of er met ingang van 2016 twee weekenden of één weekend kermis zal zijn in Schagen.

	opbouw	kermisdagen	afbouw	ruimtebeslag
2014	4,5	9,5	2	16
2015	2,5	9,5	1	13
scenario 2016-1	2,5	9,5	1	13
scenario 2016-2	1,5	5,5	1	8
scenario 2016-3	1,5	5,5	1	8
scenario 2016-4	1,5	4,5	1	7

Tabel 3.10 Scenario's en ruimtebeslag naar dagen

3.8 Wie doet wat?

Duidelijk moet zijn wie verantwoordelijk is voor welke activiteiten in het volgende overzicht (Tabel 3.4) wordt de structuur weer gegeven. Een heldere taakverdeling tussen gemeente, kermisorganisatie en Schager Evenementen Stichting (SES) draagt bij aan een betere en verantwoordelijke samenwerking.

Wie is	Verantwoordelijk voor
inkoop	aanbesteding 2016 - 2019
bijzondere wetten	opstellen overeenkomst
	vergunning verlening
	controle op verzekering kermisorganisatie
ruimte	afstemming ruimtelijke inrichting kermis
handhaving en toezicht	controle op
	gecertificeerde attracties
	vrije doorgang voor hulpdiensten
	plaatsen attracties volgens tekening 1:200
buitengebied	plannen verkeersmaatregelen
financien	controle op tijdige ontvangst pachtsom
beheer en onderhoud	aanleveren en plaatsen tijdelijke verkeersafzettingen
	verwijderen en terugplaatsen straatmeubilair
	straatvegen tijdens kermis en na afloop
	repareren schades wegdek
	plaatsen en legen vuilcontainers woonwagens
	water- en electravoorziening woonwagens
kermisorganisatie	organisatie kermis volgens overeenkomst
	veilig plaatsen, funderen attracties
Schager Evenementen Stichting (SES)	alle nevenactiviteiten

Tabel 3.11 Verantwoordelijkheden naar afdeling of organisatie

Nevenactiviteiten worden door de horecaondernemers afzonderlijk, door de Schager Evenementen Stichting, de kermisorganisatie en de gemeente (ouderendag, tekenwedstrijd) aangeboden (Bijlage II). De kermisorganisatie blijft verantwoordelijk voor eventuele kortingsdagen. Het is geen taak van de gemeente activiteiten te organiseren. In overleg met SES moet worden bekeken onder welke voorwaarden zij deze kunnen overnemen. Van de vele nevenactiviteiten die de horeca aanbiedt moet duidelijk zijn wie verantwoordelijk is, de horecaondernemer of SES? Onderzocht moet worden of alle horecaactiviteiten onder één vergunning samengebracht kunnen worden.

De coördinatie is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Diverse gemeentelijke afdelingen zijn betrokken bij de kermis. Extern zijn er diverse

belanghebbenden. Voor een efficiënt en veilig verloop van de organisatie van de kermis is het nodig een coördinator aan te stellen, één aanspreekpunt kermissen

3.9 Samenvatting

De horeca terrascultuur op de Markt is van groot belang voor inwoners en bezoekers van Schagen en de regio. Sinds de fusie is er het besef dat de nieuwe gemeente Schagen ook een toeristische gemeente is, de wereldwijde groei van toerisme zal ook in Schagen opgemerkt worden. Het belang van evenementen als de kermis, zeker in het licht van de toeristische ontwikkeling, wordt onderkend.

De Nieuwstraat wordt opnieuw ingericht en maakt deze met ingang van 2016 ongeschikt als kermislocatie. De veiligheid van bezoekers vraagt om meer ruimte, om meer natuurlijke vluchtwegen bij incidenten met als gevolg minder grote attracties op de Markt. De gemeentelijke afdeling Toezicht en Handhaving werkt op basis van de verleende vergunning. Belangrijk hierin zijn onder andere de certificering en een veilige fundering van de attracties.

Bij de zoektocht naar alternatieve locaties in verbinding met de Markt blijft na het onderzoeken van Gedempte Gracht en Loet de locatie Julianalaan als enige optie over.

Geadviseerd wordt om met ingang van 2016 te kiezen opbouw op maandag, kermis van dinsdag tot en met zondag en afbouw op maandag. Hiervan mag in overleg met de kermisorganisatie worden afgeweken. Echter, vast moet staan dat de kermisperiode niet langer twee weekenden maar één weekend omvat. Dit sluit aan bij de wens van een krappe meerderheid van het burgerpanel en wordt daarnaast gelegitimeerd door een minder lange periode van diverse vormen van overlast, verminderde bereikbaarheid en een gemiddeld hogere horecaomzet en meer werkgelegenheid.

In een overzicht van taken en verantwoordelijkheden wordt duidelijk gemaakt wie verantwoordelijk is voor welke activiteit. Binnen de gemeentelijke organisatie komt er één aanspreekpunt kermissen.

4. Financien

4.1 Inleiding

Ingrijpende veranderingen zoals het verwijderen van de grootste attracties van de Markt, het verschuiven van Nieuwstraat naar Julianalaan en het inkorten van de duur van de kermis hebben consequenties voor de bedrijfsvoering van de kermisexploitant en kermisorganisator.

De aanbesteding van de kermis 2016 - 2019 is in voorbereiding.

Een heldere taakverdeling tussen gemeente, kermisorganisatie en Schager Evenementen Stichting (SES) draagt bij aan een kwalitatieve kermis en een heldere kostenstructuur.

4.2 Investeren in vernieuwde kermis

Per direct, vanaf kermis 2015, wordt er meer veiligheidsruimte gecreëerd op de Markt. Het gevolg hiervan is dat de inkomsten uit pacht teruglopen. Immers, exploitanten moeten uitwijken naar andere locaties wat onzekerheid geeft over hun te realiseren omzetten. Gevolg hiervan is een teruglopen van inkomsten van € 70.000, = in 2014 naar € 55.000, = in 2015 (Tabel 5.1). Dit is de prijs die betaald wordt voor een meer kwalitatieve buitenruimte en veiligheid op de Markt.

Wanneer met ingang van 2016 de kermis verhuist van Markt – Nieuwstraat naar Markt -Julianalaan zal de pachtsom verder onder druk komen te staan. Dit is de prijs die betaald wordt voor het ingrijpend veranderen van de kermislocatie als gevolg van het niet langer beschikbaar zijn van locatie Nieuwstraat.

Ook het terugbrengen van de tijdsduur van de kermis van 9,5 naar 5,5 dagen brengt de pachtsom omlaag. Een kwalitatiever gebruik van de ruimte door inwoner en bezoeker staat hier tegenover. Daarnaast meer

dagen omzet en werkgelegenheid in de horeca, een betere bereikbaarheid van de detailhandel en minder overlast. Een positief effect kan zijn dat door de beperking in dagen er een concentratie in bezoek van attractie en horeca zal plaatsvinden. Met andere woorden: hetzelfde kermisbudget van bezoekers wordt in minder dagen uitgegeven.

De veranderingen zetten het voortbestaan van de kermis onder druk óf bieden juist een kans voor een vernieuwde en toekomstbestendige kermis. Kermisexploitanten moeten gaan ervaren dat ook in de nieuwe situatie er voldoende omzet gegenereerd wordt die in de komende jaren alleen maar zal toenemen. Bezoekers zullen moeten wennen aan de nieuwe locatie en daarin begeleid worden. Dit alles vraagt om investeringen in de kermis, in de aankleding en de promotie.

4.3 Aanbesteding kermis 2016 - 2020

In de voorbije jaren is de kermis telkens voor een vast bedrag 'verkocht', verpacht aan een kermisondernemer. Het gevolg hiervan is dat de gemeente geen zicht heeft op kosten en baten, eventuele winst- of verlies maar ook geen ondernemersrisico lijdt. Tabel 4.1 maakt duidelijk dat de door de gemeente geïnde pachtsom een neergaande lijn kent.

De organisatie van de kermis 2016 – 2020 wordt medio 2015 aanbesteed. Kermisorganisaties worden geconsulteerd en in een basisdocument aanbesteding worden uitgangspunten en voorwaarden geformuleerd.

De aanbesteding betreft niet langer de verkoop van de kermis maar de diensten die nodig zijn om een kermis professioneel te organiseren. De kermisorganisatie verzorgt de advertentie, de inschrijvingen, in overleg met de gemeente de gunningen, de facturatie,

	bruto pacht kermis	omzet organisator	pacht opbrengst gemeente	Kosten organisator	netto opbrengst gemeente	Kosten gemeente beheer	Kosten gemeente coordinatie
		verkoop kermis*		aggregaat & management			
2003 tm 2007	?	pacht en omzet	86.220	onbekend	86.220		0
2008 tm 2011	?	pacht en omzet	89.000	onbekend	89.000		0
2012	?	pacht en omzet	89.000	onbekend	89.000	8.000	0
2013	?	pacht en omzet	73.500	onbekend	73.500	8.000	0
2014	?	pacht en omzet	70.000	onbekend	70.000	8.000	0
2015	70.000	70.000 en omzet	55.000	17.500 (?)	55.000	8.000	0
ramingen:		inkoop dienst**** 8% commissie voor organisator		aggregaat & commissie kosten		beheer exploitatie	
raming 2016	60.000	commissie 5.600	60.000	14.800	45.200	8.000	pm
raming 2017	70.000	commissie 6.400	70.000	15.600	54.400	8.000	pm
raming 2018	80.000	commissie 7.200	80.000	16.400	63.600	8.000	pm
raming 2019	90.000	commissie 8.000	90.000	17.200	72.800	8.000	pm

Tabel 4.1 Pachtsom en kosten naar jaar

Toelichting bij Tabel 4.1

Tot en met 2014 heeft de gemeente Schagen de kermis voor een pachtsom ‘verkocht’ aan de kermisorganisatie. Deze vraagt kermisexploitanten in te schrijven en kiest vervolgens exploitanten. De inschrijvingsommen en de keuze zijn niet openbaar. De huidige kermisorganisatie heeft ongeveer 10 attracties in eigen beheer. Deze hebben een voorkeurspositie en beïnvloeden de totale pachtsom negatief. Immers, concurrentie wordt hier uitgesloten. De kermisorganisatie realiseert met haar eigen attracties omzet zonder pachtkosten.

Ook in overgangsjaar 2015 is de kermis verkocht. Er is transparantie bedongen. Voor het eerst is er zicht op de bruto pachtsom op basis van inzage in de individuele inschrijvingen. De kosten zijn te verdelen naar managementkosten en aggregaatkosten. De pachtsom staat onder druk omdat er minder en minder grote attracties op de Markt worden toegelaten.

Vanaf 2016 wordt de kermis niet langer ‘verkocht’. Er zal een aanbesteding zijn voor de ‘dienst’ van het organiseren van de kermis. Alle individuele inschrijvingen en geboden pachtsommen zullen bij de gemeente bekend zijn. De kermisorganisatie krijgt een commissie en declareert de kosten van bijvoorbeeld stroomaggregaten. De verwachting is dat de verhuizing van Nieuwstraat naar Julianalaan de totale pachtsom negatief beïnvloedt. Daar staat tegenover dat bij een transparante inschrijving zonder eigen attracties van organisator de totale pachtsom kan toenemen. Als gevolg van de doorgevoerde veranderingen is het nodig te investeren in aankleding en promotie en ontstaat er een meer gezellige, meer veilige en toekomstbestendige kermis.

eventuele inkoop van diensten en de organisatie en de promotie voor kermis Schagen. De inkomsten, de gefactureerde pachtsommen worden rechtstreeks overgemaakt naar de gemeente. De uitgaven voor feestelijke aankleding, promotie en techniek worden bij de gemeente gedeclareerd. De kermisorganisatie factureert voor haar werkzaamheden een vooraf vastgestelde commissie over de totale pacht met een nader vast te stellen minimum en maximum.

Een beperkt nadeel is dat de jaarlijkse pachtopbrengsten voor de gemeente aan schommelingen onderhevig zullen zijn.

Voordeel van deze werkwijze is de volledige transparantie, de gemeente heeft inzicht in de baten en lasten. Juist nu de exploitatie onder druk komt te staan is het van belang dat de gemeente zicht heeft op de ontwikkeling van pacht en kosten in de komende jaren. De enveloppen met inschrijvingen van individuele exploitanten zullen de gemeente gesloten aangeboden worden. In overleg met de gemeente vult de kermisorganisatie de kermis in. Voordeel is ook dat de kermisorganisator verzekerd is van zijn beloning voor zijn dienstverlening.

5. Conclusies & aanbevelingen

5.1 Inleiding

In hoofdstuk 1 is de centrale vraag geformuleerd die met dit onderzoek wordt beantwoord, deze wordt hier herhaald:

Hoe kan de gemeente Schagen de kermis in de kern Schagen aantrekkelijker, meer toekomstbestendig en meer veilig maken?

Om antwoord te kunnen geven op de centrale vraag zijn deelvragen geformuleerd welke hier beantwoord worden en samen het antwoord op de centrale vraag vormen.

De deelvragen zijn:

- Hoe ervaren inwoners de kermis in de kern Schagen?
- Hoe kijken betrokkenen aan tegen het functioneren van de kermis?
- Is de duur in tijd van de kermis van invloed op de kwaliteit?
- Is er sprake van een optimale ruimtelijke invulling van het kermisterrein?
- Is er sprake van een veilig kermisterrein?
- Is er sprake van een toekomstbestendig kermisterrein?
- Welke alternatieve terreinen zijn denkbaar?
- Welke partij is verantwoordelijk voor welke activiteit?

5.2 Wat vinden de inwoners van de kermis in de kern Schagen?

Negen op de tien inwoners bezocht in 2014 of eerder de kermis. Men komt vooral op de eerste zaterdag en de belangrijkste reden is: gezelligheid. De bezoekers geven een gemiddeld rapportcijfer van 7,0 (De kermis in de kern van Schagen, I&O Research, februari 2015).

5.3 Hoe kijken betrokkenen aan tegen het functioneren van de kermis?

Horecaondernemers onderschrijven het belang dat gehecht wordt aan een meer kwalitatieve en veilige kermis. Wat de duur van de kermis betreft stelt men zich neutraal op, behoudens een enkeling die vast houdt aan tien dagen kermis. Verplaatsing van het deel van de kermis van Nieuwstraat naar Julianalaan wordt als noodzakelijk gezien en roept zorgen op. De huidige kermisorganisatie stelt dat een commerciële organisatie van de kermis al jaren onder druk staat. Men lijdt verlies op de kermis maar deze wordt gecompenseerd door de omzet van eigen attracties.

Cluster Toezicht en Handhaving wil naar een veiliger situatie op de Markt: meer natuurlijke vluchtwegen bij incidenten.

Alle betrokkenen onderschrijven dat het kwalitatief beter kan en veiliger moet.

5.4 Is de duur in tijd van de kermis van invloed op de kwaliteit?

Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat het eerste kermisweekend voor exploitant en horeca een relatief rustig weekend is. Dit is in tegenspraak met de uitkomst van het Burgerpanel: de meeste mensen gaan het eerste weekend. De volgende dagen maandag, dinsdag en woensdag probeert de kermisorganisatie met kortingsacties het bezoek te stimuleren. Vanaf donderdagavond met de Autopedrace wordt het druk op de Markt en het aansluitende weekend is het "Schagen-weekend" het drukke weekend naar ervaring van horecaondernemers.

Enkele horecaondernemers stellen dat het bedrijfseconomisch gesproken beter is te concentreren in tijd. Dit betekent in korte tijd meer omzet en minder kosten door minder dagen extra personeel inhuur. Een kermis is alleen gezellig als er voldoende volk is. Voor een gezellige kermis is er op een aantal wekdagen te weinig publiek aanwezig.

5.7 dagen (gemiddeld) zou de kermis moeten duren volgens de bezoekers (52% van de respondenten) die de huidige duur te lang vinden.

Een kortere kermis zal er voor zorgen dat het op de resterende dagen drukker is, dat levert een hogere belevingswaarde en daarmee meer kwaliteit. Meer

drukte in kortere tijd levert de alle horeca samen een hoger rendement.

5.5 Is er sprake van een optimale ruimtelijke invulling van het kermisterrein?

In 2014 is de Markt volgepropt met attracties. Een kwalitatieve ruimtelijke beleving van het kleine plein staat onder druk, de monumentale gevels worden deels aan het zicht onttrokken en puien van horecazaken deels geblokkeerd. De veiligheid van bezoekers in horecagelegenheden en bezoekers buiten is in het geding bij een gebrek aan 'natuurlijke vluchtwegen' bij incidenten.

Volgens het burgerpanel vindt 38% de invulling, goed, 37% redelijk, 17% matig en 8% slecht. Slecht tot redelijk samen is 62%

Het antwoord op de vraag is nee, de ruimtelijke invulling doet afbreuk aan de ruimtelijke beleving en bedreigt de veiligheid van bezoekers.

5.6 Is er sprake van een toekomstbestendig kermisterrein?

Het Burgerpanel oordeelt redelijk positief over de huidige locatie Markt –Nieuwstraat.

Na de renovatie van de Nieuwstraat is daar geen kermis meer mogelijk. Het aanpalende parkeerterrein wordt in 2016 deels bebouwd. Het restant heeft ook een bouwbestemming.

Locatie Markt – Nieuwstraat is niet toekomstbestendig.

5.7 Welke alternatieve terreinen zijn denkbaar?

Een drietal alternatieve locaties zijn onderzocht. Het scenario Markt - Julianalaan is het meest toekomstbestendig gebleken.

5.8 Welke partij is verantwoordelijk voor welke activiteit?

In paragraaf 3.8 is aangegeven waar de verantwoordelijkheid moet liggen voor afzonderlijke taken: bij de gemeente, de kermisorganisatie en bij de

Stichting Evenementen Schagen.

5.9 Aanbevelingen

1. Onderzoek hoe kwaliteit, toekomstbestendigheid en veiligheid van de kleine kermis in de overige kernen geborgd kan worden.
2. Stel een coördinator/projectleider aan voor
 - de verhuizing van de kermis van Nieuwstraat naar Julianalaan;
 - de coördinatie van de kermis.
3. Onderzoek de interesse, de mogelijkheid op termijn de organisatie/exploitatie van de kermis over te dragen aan de Schager Evenementen Stichting / Schagen Marketing.
4. Ontwikkel een integraal evenementenbeleid gericht op de verwachte toeristische groei.

Literatuur

De Kermis in de kern van Schagen, i&o research, in opdracht gemeente Schagen, februari 2015.

Toekomstperspectief Destinatie Holland 2025, NBTC Holland Marketing, 2013 (website)

Bijlagen

I	Lijst van geïnterviewden	42
II	Overzicht nevenactiviteiten	43
III	Maximale aantallen personen horeca	44
IV	Plattegrond Kermis 2014 Markt -Nieuwstraat	45
V	Plattegrond Kermis 2015 Markt - Nieuwstraat	46
VI	Situatie Kermis 2016 - 2020	47
VII	Brief Stichting Evenementen Schagen	48

Bijlage I Lijst van geïnterviewden

ambtelijk

1. Henk Feijen, beheer
2. Peter Tesselaar, toezicht en handhaving,
3. Roel Smidt, vergunningen,
4. Inez van Verseveld, EZ, toerisme en recreatie
5. Wilco van Schagen, aanbestedingen
6. Nicole van de Langkruis, nevenactiviteiten
7. Liesbeth Koning, e-participatie
8. Bart - Jan Odie, ruimtelijke ontwikkeling centrum
9. Cees Ris, buitengebied
10. Arjan Duijs, marktmeester
11. Marcel Overmeijer, marktmeester

bestuur

1. Sigge van der Veek, Wethouder
2. mevrouw M.J.P van Kampen – Nouwen, Burgemeester

extern

1. Piet Hein de Boer, Stichting Evenementen Schagen, voorzitter
2. Arjo Rozing Winkeliers Vereniging Schagen, secretaris
3. Patrick Brakenhoff, Gevel, Geveltje, Smidse
4. Amir Abat, Rumors
5. Nico Groentman, KDanz, Piet Pann, Havanna
6. Hilde Stulp, Café 't Noord
7. Roy Vanderweel Wonders
8. Marloes Peetoom, Posthoorn

9. Kabalt en De Voer, kermisorganisatoren Schagen
10. Perry Viguurs, O & S Security
11. André Vonk. Buro De Kermisgids
12. René Duursma, Duursma Groep

13. Presentatie en overleg Stichting Evenementen Schagen, Hotel Igesz onderzoeksresultaten adviesrapport Kermis kern Schagen, uitkomsten online inwonerspanel met Wethouder Sigge van der Veek, Dirk Oud en Marcel Smeets, 11 februari 2015.

Bijlage II Overzicht nevenactiviteiten

Dag	Activiteit	Organisatie	Deelname	Bezoek
vr	opening	Posthoorn / SES		
	ouderen	Posthoorn / SES		
za				
zo				
ma	touwtrekken	Noord / SES		
	voetbaltoernooi	Geveltje / SES	50	50
	korting op attracties	kermisorganisatie		
di	katknuppelen	Geveltje / SES		
	voetbaltoernooi	Geveltje / SES	50	50
	kroegentocht	Noord		
	korting op attracties	kermisorganisatie		
wo	kratje stapelen	Geveltje / SES		
	voetbaltoernooi	Geveltje / SES	50	50
	korting op attracties	kermisorganisatie		
	prijsuitreiking tekenwedstrijd	gemeente en per 2016 SES		
do	autopedrace	Geveltje / SES	400	4.000
vr				
za				
zo				

Bijlage III Maximale aantallen personen horeca

(op basis lijst ten behoeve van Paasvee 2013)

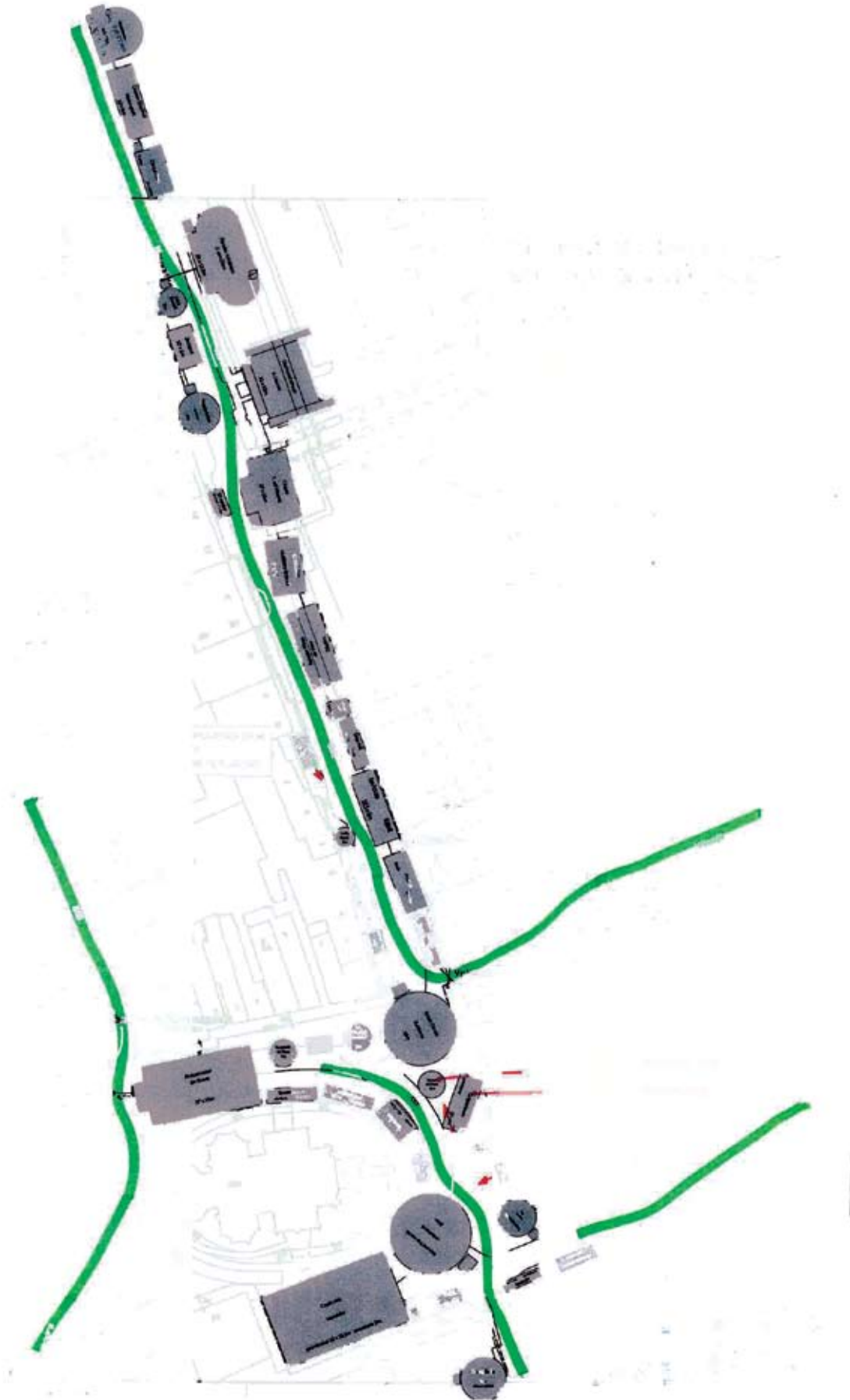
Maximale aantallen personen horeca gelegenheden

adres	naam	max. aantal	
Gedempte Gracht 1	De Koeienhemel	234	(117 m2*2)
Markt 24	1741	540	
Markt 22	Igesz	zie onderstaand kader	
Markt 21	Het Oude Slot	80	
Markt 20	De Posthoorn	270 b.g.	160 verd.
Markt 17	Wonders	945 b.g.	250 verd.
Markt 15	Markt 15	1260	
Markt 13 - 14	d'Olde Smidse	520	
Markt 7	Piet Pann	240 b.g.	81 verd.
Markt 6	HAVANA	298	(149 m2*2)
Markt 3/5	De Gevel	1000	(800 nr. 3 + 200 nr. 5)
Markt 1	Café 't Noord	250	
Herenstraat 10	t Heremetijdje	180	
Loet 6	Linke Loetje	430	
Loet 13	Kdanz	1700	
Loet 13c	Bierkade	160	
		8107	331

Igesz	
Grote Zaal	900
Cafe	225
Brasserie	200
Restaurant	280
t Hofje	200
Toreenzaal	200
Lingezaal	280
	2285

Totaal	10723
---------------	--------------

Bijlage IV Plattegrond Kermis 2014 Markt - Nieuwstraat

Bijlage VI Kermis 2016 Markt - Julianalaan

Bijlage VII Brief Stichting Evenementen Schagen

Aan: Wethouder Sigge van der Veen , Marcel Smeets, Dirk Oud
 Van: bestuur Stichting Evenementen Schagen

26 februari 2015

Betreft: kermis 2015 en kermis 2016 – 2020

Tijdens onze laatste bestuursvergadering op 11 februari jl. heeft u ons geïnformeerd over de toekomst van de kermis in Schagen. Aan de hand van een evaluatie van de afgelopen kermissen, een vertrouwelijk inzicht in de uitslagen van de enquête onder bewoners en/ of leden van het burgerpanel en naar aanleiding van uitslagen van het onderzoek van Marcel Smeets heeft u ons een paar concrete vragen voorgelegd. U heeft ons verzocht de antwoorden voor 10 maart aan u laten weten. Op 16 februari jl. hebben wij ons over uw vragen gebogen en wij kunnen u onze unanieme visie nu laten weten.

1. kermis 2015

Kan de SES zich vinden in het plan voor de kermis 2015: er zijn attracties verschoven naar parkeerterrein AH en Nieuwstraat, waardoor er op de Markt meer ruimte is ontstaan voor het publiek en voor de terrassen.

Reactie

De SES kan zich prima vinden in deze opstelling maar heeft twee vragen:

Ten eerste ontvangt het bestuur graag een gedetailleerde tekening waarbij aangegeven is de exacte omvang inclusief uitgeschoven afdak en extra 'speel'ruimte van alle nu geplande attracties. Het bestuur gaat er van uit dat bij de opbouw deze schaaltekening uitgangspunt is en wordt gehandhaafd.

Ten tweede verzoekt het bestuur de twee attracties die zich bevinden voor de Koeienhemel en Piet Pann zodanig in te tekenen dat beide zaken hun terras volledig kunnen benutten. Op de voorgelegde tekening was dit niet helemaal duidelijk.

Wanneer de locatie voor de kermis vanaf 2016 bekend is, willen wij graag nog eens met u naar de indeling van de attracties op de Markt kijken.

2. kermis vanaf 2016

Voor wat betreft de kermis vanaf 2016 heeft u de mening gevraagd over de locatie, na wegvallen van Nieuwstraat; de lengte van de kermis, inclusief op- en afbouw; en naar de mogelijkheid om innoverende evenementen te organiseren om de gezelligheid op de Markt vast te houden dan wel te verhogen.

Reactie: Het bestuur lijkt de locatie Torenplein, Torenstraat en Julianaplein het beste alternatief voor Nieuwstraat en parkeerplein voor (AH). De SES kan zich goed vinden in de huidige kermisduur, maar wil hier geen halszaak van maken.

De huidige kermisopzet met 2 weekenden is voor een aantal SES-leden bedrijfseconomisch van groot belang. Mocht de gemeente toch voor een kortere kermis kiezen (dan 10 dagen) van 6 dagen (van donderdag tot en met maandag), dan wil de SES graag de ruimte krijgen om ter compensatie van de omzetzerving een voorstel uit te werken voor:

- A. Muzikale invulling van Koningsdag met 1 of 2 podia;
- B. Een meerdaags najaars evenement in combinatie met een oktoberfeest waarbij er een tent op de Markt wordt geplaatst.
- C. Indien de kermis na 2015 verplaatst naar de Julianalaan en er ook horeca op het parkeerterrein van de Julianalaan wordt aangeboden dan zou de SES graag de eerste keus krijgen om dit in te vullen.

Voor de kermis vanaf 2016 willen wij graag een verplaatsing van de botsauto's naar de andere locatie. De vrijgekomen ruimte kan ingevuld worden met kleinere attracties die minder geluidsoverlast met zich meebrengen voor Igesz/Posthoorn/1741.

Namens alle bestuursleden van de SES

Piet Hein de Boer
voorzitter

Colofon

Gemeente Schagen, 3 maart 2015
onderzoek en redactie: Marcel Smeets

Afbeeldingen: Marcel Smeets, gemeente Schagen en internet

